

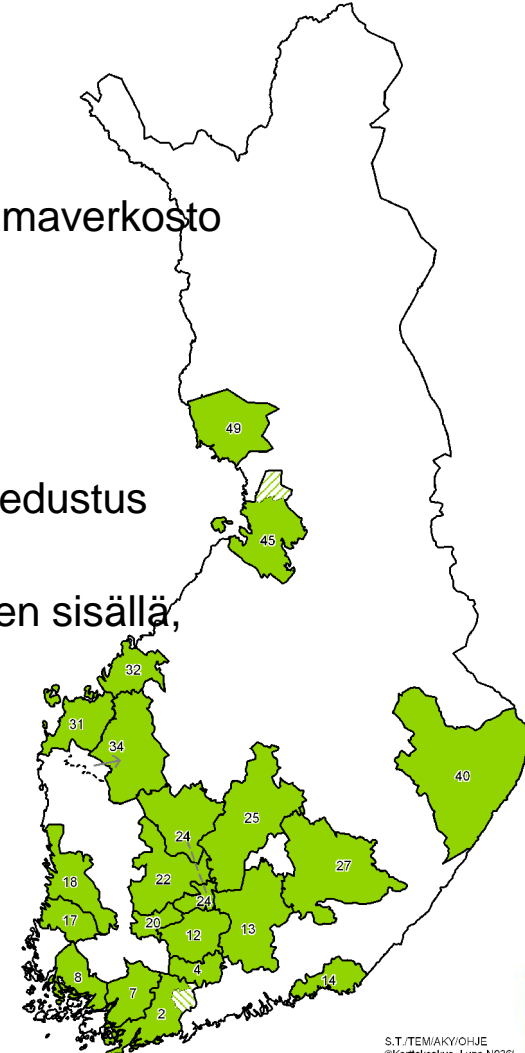
MAL-verkosto **maankäyttö, asuminen, liikenne**

Kuntayhteistyö-teema

15.11.2010

- Alueellisen koheesio- ja kilpailukykyohjelman (KOKO) teemaverkosto
- Pilottikausi 2010-2011
- 20 KOKO-aluetta ~ toiminnallisia kaupunkiseutuja
- Verkoston koordinointi Tampereen kaupunkiseudulla
projektipäällikkö, suunnittelija
- Ohjausryhmä: TEM, YM, LVM, ELY, Kuntaliitto, alueiden edustus
pj. Ritva Laine, Kuntaliitto
- Aktiiviset kuntien ja seutujen viranhaltijat, yhteydet seutujen sisällä,
viestintä

Länsi-Uusimaa, Salon seutu, Turun seutu, Hyvinkään-Riihimäen talousalue, Hämeenlinnan seutu, Lahden alue, Kotkan-Haminan seutu, Rauman seutu, Porin seutu, Etelä-Pirkanmaa, Tampereen kaupunkiseutu, Ylä-Pirkanmaa, Keuruu & Kaakkois-Pirkanmaa, Jämsä-Jyväskylä-Äänekoski -kehittämisyöhyke, Mikkelin seutu, Vaasan seutu, Pietarsaaren seutu, Seinäjoen kaupunkiseutu, Joensuun seutu, Oulun seutu, Kemi-Tornion alue

Verkosto:

- Kehittää strategista seudullista suunnittelua ja vahvistaa eri toimijoiden yhteistyötä yli kuntarajojen
  - kokonaisvaltaisuus, kestävä kasvu, sujuva arki, ilmastonmuutoksen hillintä
- Levittää hyviä käytäntöjä, toteuttaa yhteistyöhankkeita, kehittää kuntayhteistyön prosesseja ja työkaluja seutujen ja kuntien suunnittelun tueksi, vakiinnuttaa seudullista näkökulmaa MAL-suunnittelussa, välittää näkemyksiä seutujen ja valtionhallinnon välillä

MALlikortit suunnittelun ja yhteistyön tueksi

Parhaillaan valmistelussa lähes 30 aihepiiristä MALlikortti, johon kootaan:

- Aihepiirin toteutettuja hankkeita
- Käynnissä ja suunnitteilla olevia hankkeita
- Prosessikuvauksia
- Verkostossa aiheeseen tuotettua materiaalia
- Aiheen erityisasiantuntijatietoja
- Muuta aineistoa aiheesta koottuna

MALlikorttien aiheet seutujen käytännöistä nousseita esimerkkejä ja tarpeita

Mm. seudulliset rakennemallit ja yk:t, kaupan ala ja yhdyskuntarakenne, yhdyskuntarakenteen kustannukset, maapolitiikka, hajakenttä, energiatehokkuus, ekotehokkuus, ilmastonmuutos, liikennejärjestelmien kehittäminen, maaseutumaisten alueiden ja kylien kehittäminen, kaupungin ja maaseudun vuorovaikutus.

- à Hyviä ja kiinnostavia keisisejä verkoston keskusteluun ja kehittelyyn
- à Kokemukset ja käytännöt eteenpäin

Aineistoa extranetissä

www.tampereenseutu.fi/extranet

Ajankohtaista

Teemaryhmät à 4 teeman aineistot

Ohjausryhmä

MALipankki à tietoaineistot eri aihepiireistä

Materiaalit à verkostotapaamiset, verkostokirjeet, julkaisuja, selvityksiä...

Yhteystiedot

På svenska

In English

HAJARAKENTAMINEN

Hajarakentaminen, haja-asutusalueet, hajarakentamisen ohjaus, hajarakentaminen ja kuntatalous, palvelut haja-asutusalueilla

TOTEUTETTUJA

- [Oulun seudun hajarakentamisselvitys](#) (Oulun seutu)
- Asemakaavojen ulkopuolisen asuntorakentamisen vaikutukset Oulun seudulla v. 2000-2001. Oulun seutukunta, Oulu 2003.

KÄYNNISSÄ TAI SUUNNITTEILLA OLEVIA

- [Ympäristöministeriön kyläkaavoitushanke](#) ; Mänttä-Vilppulan Pohjaslahti (Ylä-Pirkanmaa)

VERKOSTON MATERIAALIA AIHEESTA

Hajarakentamispäivä 10.5.

- Suunnittelutarveratkaisut Tampereen kaupunkiseudulla. (Leena Stranden)
- Tampereen pohjoinen suuralue. (Kiveliö-Lukka)
- Hajarakentamisen hallinnan tilanne Oulun seudulla (Markku Uusimaa)
- Hajarakentaminen Kuopiossa. (Romppanen)
- Hajarakentamisen ohjaus Jyväskylässä. (Jarmo Matikainen)
- Hajarakentaminen seutuyhteistyössä (Ritva Laine)
- Hajarakentamispäivän keskustelumuistio
- ▶ **Kaikki edelliset saatavana MAL-verkoston extranetistä (>materiaalit >verkostotapaamiset >hajarakentamis-tapaaminen 10.5.2010)**

ASiantuntijat

- *ei toistaiseksi nimettyjä asiantuntijoita*

AIHEESTA MUUALLA

Luettavissa internetistä:

- [Harkitsetko kodin rakentamista haja-asutusalueelle?](#)
Pientalorakentajille suunnattu opas.
- Helminen, V. & M. Ristimäki. (2007) [Kaupunkiseutujen haja-asutusalueen väestömuutokset Suomessa 1980-2005. Suomen ympäristö 9/2007, Rakennettu ympäristö, 72 s.](#) Ympäristöministeriö.

AIHEESTA MUUALLA

- Helminen, V. & M. Ristimäki. (2008). [Kyläasukituksen kehitys kaupunkiseuduilla ja maaseudulla](#). Suomen ympäristö 24/2008, Rakennettu ympäristö, 92 s. Ympäristöministeriö.
  - [Julkisen liikenteen palveluiden turvaaminen haja-asutusalueilla](#). Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 49/2008.
  - Kononen, A. (2005). [Haja-asutusalueen lupahallinto](#). Alueidenkäytön neuvottelupäivä 6.9.2005.
  - Kononen, A. & A. Pihala (2007). [Yhdyskuntarakenne hajautuu kehyskuntien maaseutualueilla – onko kaavoituksella keinoja sen hallintaan?](#) Maankäyttö 2/2007.
  - Koski, K. (2008). [Kuntatalous ja yhdyskuntarakenne](#) (selvitys / raportti). Suomen ympäristö 42/2008. Ympäristöministeriö.
  - [Maankäytön suunnittelu ja rakentamisen ohjaus rannoilla](#). Luonnos 30.12.2003. Ympäristöministeriö.
  - [Urban growth boundary \(UGB\). What is it? Why do we need it?](#) State government of Victoria, Department of Sustainability and Environment.
  - Valtiontalouden tarkastusvirasto (tiedote 3.6.2010): [Hajarakentamisesta aiheutuu merkittäviä kustannuksia](#)
  - [Viekö hajarakentaminen kuntaa vai kunta hajarakentamista? Tietoa hajarakentamisesta päättäjille](#).
  - [Yhdyskuntarakenne eheäksi - ajateltavaa kuntapäätäjille](#). Suomen kuntaliitto 2006.
  - Yhdyskuntarakenteen ohjauksen kehittämistyöryhmä (2004). [Yhdyskuntarakenteen ohjauksen kehittämissuunnitelma](#).
- Muut:**
- Huhdanmäki, A., Halme T., Martamo R. & Lahti P. (1999). *Yhdyskuntarakenteen hajautumisen ja pirstoutumisen mallintaminen*. Liikenneministeriö, Ympäristöministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö, Kauppa- ja teollisuusministeriö, Suomen Kuntaliitto, TEKES, Tielaitos ja Ratahallintokeskus. LYYLI-raporttisarja 9. Helsinki.
  - Kiuru, P. (1999). Päivittäistavarakauppapalvelujen saavutettavuus haja-asutusalueilla. LTT-tutkimus Oy. Julkaisuja B 155.
  - Laakso, Seppo ja Loikkanen, Heikki A.: Kaupunkitalous. Johdatus kaupungistumiseen, kaupunkien maankäyttöön sekä yritysten ja kotitalouksien sijoittumiseen. Gaudeamus 2004.
  - Lehtola, I. (2001). Palvelujen muutos ja syrjäkyläläisen arki. Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja n:o 50.
  - Mäntylä, K., Pekkanen J. & T. Sneck (1998). Haja- ja loma-asumisen uudet muodot. Tulevaisuuden näkymiä ja kehittämismahdollisuuksia. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus, VTT, Rakennustekniikka B76.
  - Pekkanen, J. (1996). Kaavoihin kangistumattomat. Asukkaiden haastattelututkimus haja-asumisen eduista ja haitoista. Yhdyskuntasuunnittelun täydennyskoulutuskeskus, A-sarja, nro 25.

Verkostokoordinaation aluekäyntejä

- kesäkuu, Salon seutu
- elokuu, Jyväskylän seutu
- lokakuu, Seinäjoen kaupunkiseutu
- marraskuu, Hyvinkään-Riihimäen talousalue

Tapahtumia

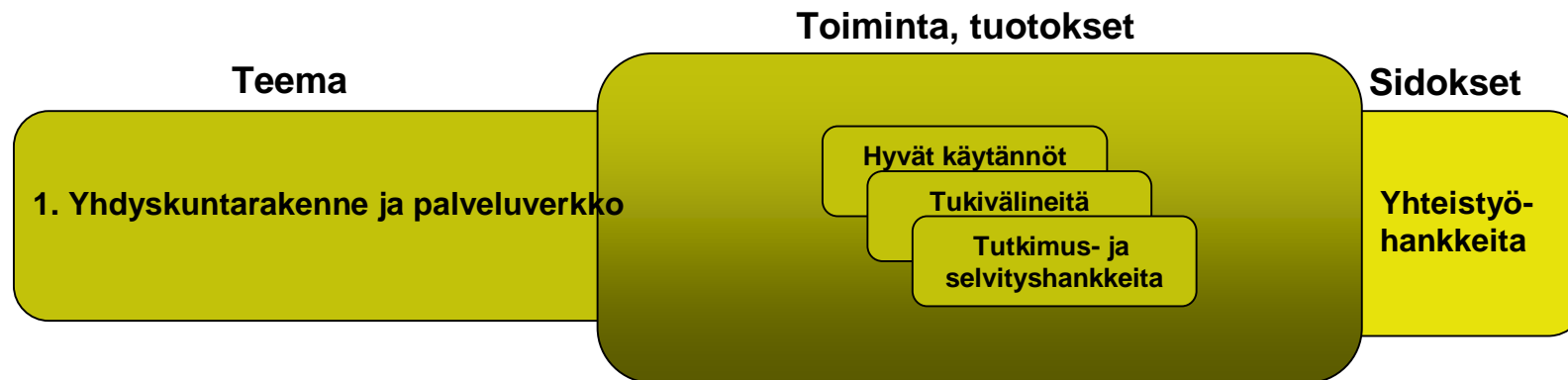
- 17.6. Verkostotapaaminen, Helsinki
- 27.8. Kuntayhteistyö-teema, Lahti
- 30.9. Kaupunki-maaseutu -teema, Tampere
- 4.10. Verkoston ohjausryhmän kokous, Helsinki
- 14.10. Verkostotapaaminen, Helsinki
- 5.11. Ykr ja palveluverkko -teema, Helsinki
- 15.11.** Kuntayhteistyö-teema, Helsinki
- 2.12. Verkoston ohjausryhmän kokous, Helsinki
- 2.12.** Seudullinen maankäyttöpoliittikka -teema à Urban Growth Boundary: kv. seminaari ja työpaja hajarakentamisen hallinnan työkaluista (yhdessä Sitran kanssa), Helsinki

Kuntayhteistyö-teeman kokoukset?

Teemaryhmien toimintaa koko syksyn ajan, yhdessä verkostokoordinaation kanssa. Yhteistyöneuvotteluja sidostoimijoiden kanssa, vierailuja verkoston alueilla jne.

2011

Toimenpidekokonaisuudet neljän teeman mukaisesti
Verkostotapaamisia
Teematapaamisia, teemojen etenemisen varmistamista
JoukkOKOhtaus **3.-5.5.2011**
ym.

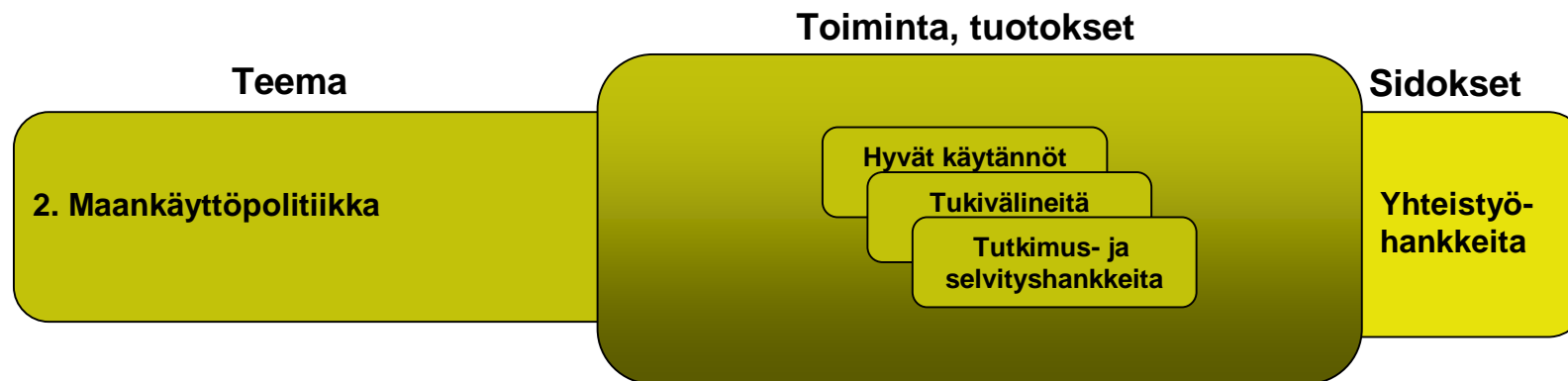
Yhdyskuntarakenteen seudulliset mallit, niiden perustelut ja yhteensopivuus palveluverkon kanssa

- Teemaryhmän jäsenet laativat kuvaukset rakennemallivalinnoista ja niiden perusteluista (syksy 2010) → koottu analyysi perusteluista, seutujen välisistä eroista ja yhtäläisyyksistä.
- Teemaryhmä kartoittaa seutujen tilanteen palveluverkon ja MAL-suunnittelun yhteensopivuudesta/-sopimattomuudesta ja yhteensovittamiseen liittyvät keskeisimmät tarpeet (kevät 2011) → yhteenveto seutujen tilanteesta ja yhteensovittamisen tarpeista, hyvien käytäntöjen esiin nosto.

Hanke

- YTK/Aalto-yliopisto: Monikeskuksisuuden monet todellisuudet (MOT), 9/2010-2/2011
- Muista yhteistyöhankkeista neuvotellaan. Tarve kehittää yhd.rakenteen ja palveluverkon kokonaistarkastelun välineitä ~ vrt. Jyväskylän seudun Kymppi®

Kokous 5.11.2010

Hajarakentamisen hallinnan seudulliset periaatteet ja suunnittelun työkalut

- Teemaryhmän jäsenet laativat selostukset seutujen hajarakentamispolitiikasta ja käytetyistä menettelyistä sekä kuvaavat keskeisimmät tarpeet à jäsenyys seutujen tilanteesta (syksy 2010).
- Teemaryhmä osallistuu hajarakentamisen ohjaamisen työkaluja kehittävään hankkeeseen (2011+) à työkalujen käyttö valituilla seuduilla, hyvien käytäntöjen levittäminen.

Hanke

- Sitra: Urban Growth Boundary -menettelyn esittely ja yhteistyöhanke, jossa kehitetään suomalainen hajarakentamisen hallinnan seudullinen työkalu.

Urban Growth Boundary -malli kaupunkiseutujen kasvun ohjaamisessa

Aika: torstai 2.12.2010 klo 12.30-17.00

Paikka: Helsinki (tarkempi osoitetieto ilmoittautuneille noin viikkoa ennen tilaisuutta)

Ilmoittaudu: ma 22.11.2010 mennessä tuuli.paunonen@tampereenseutu.fi. Ilmoita osallistumisestasi Ohjelma I:een ja/tai Ohjelma II:een (huom. rajoitettu osallistuminen Ohjelma II:een). Ilmoita samalla myös mahdollisista allergioista tai erityisruokavaliosta.

Ohjelma I

11:30 Lounas

12:30 Avaussanat

tilaisuuden pj, johtaja Jukka Nojonen, Sitra

projektipäällikkö Kimmo Kurunmäki, MAL-verkosto

Urban Growth Boundary

Director Robin McArthur, AICP, Planning and Development,

Portland Metropolitan Area

Keskustelua

Kahvit

Ohjelma II

MAL-verkoston kuuluvien PARAS-lain mukaisten kaupunkiseutujen edustajille sekä kutsun saaneille sidosryhmien edustajille suunnattu osuus:

14:30 Työpajatyöskentelyä ryhmissä

edellytykset suomalaisen UGB-mallin toteuttamiselle:

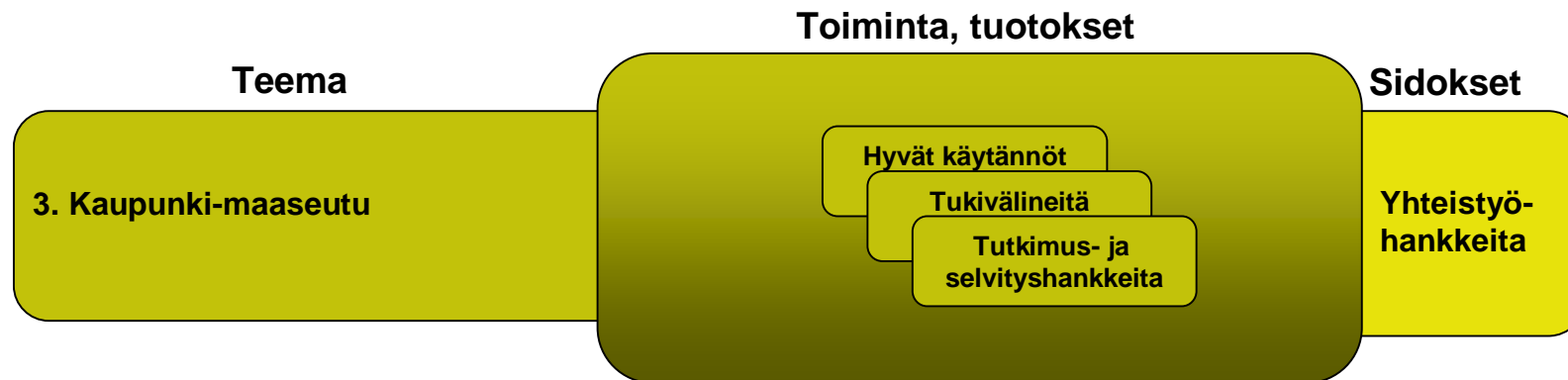
hyödyt, haasteet, mahdolliset kipupisteet

kaupunkiseutujen näkemykset mallin kehittelystä ja kiinnostus sen kokeiluun

Kooste työpajan annista ja virikkeet jatkotoimiin

17:00 Tilaisuuden päätös

MAL-verkoston jäsenalueet, jotka ovat nk. PARAS-kaupunkiseutuja: Hämeenlinnan seutu, Joensuun seutu, Jämsä-Jyväskylä-Äänekoski -kehityskäytävä, Kotkan-Haminan seutu, Lahden seutu, Mikkelin seutu, Oulun seutu, Porin seutu, Seinäjoen kaupunkiseutu, Tampereen kaupunkiseutu, Turun seutu, Vaasan seutu.

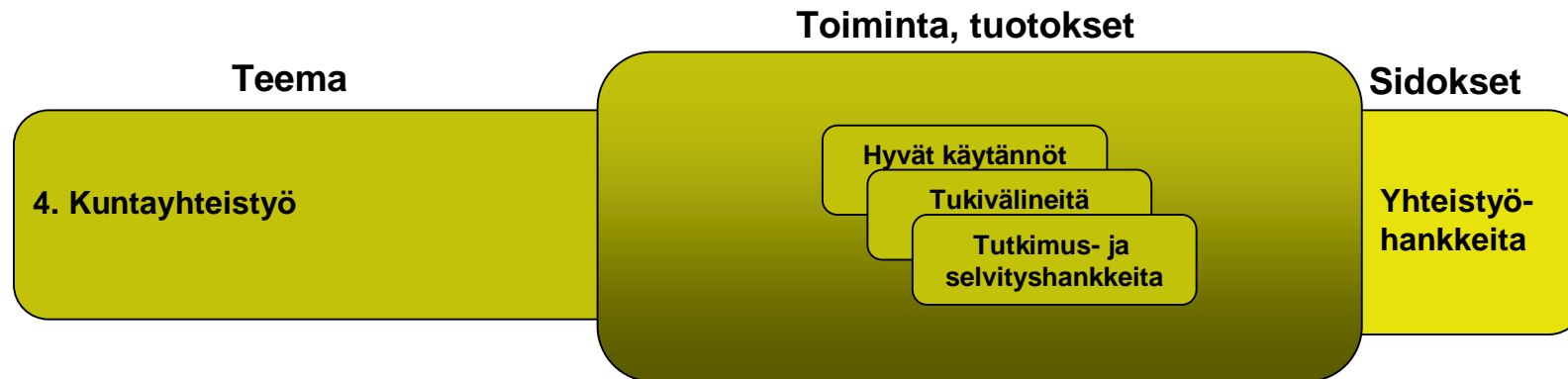
Erilaisilla aluetyypeillä (taajama/kylä/muu maaseutu) ja eri aluetasoilla (kunta/seutu) sovellettavissa olevien MAL-ohjauskeinojen kehittäminen ja soveltaminen

- Toteutettujen vyöhyketarkastelujen koonti (syksy 2010) → yhteenveto ja tarpeiden tunnistaminen
- Vyöhyketarkastelujen toteuttaminen jaksoittain: edullisuusvyöhykkeet, aika-palveluvyöhykkeet, asumispreferenssivyöhykkeet, ympäristövyöhykkeet, elinkeinovyöhykkeet (2011+) → temaattinen, strategista suunnittelua tukeva väline ja case-sovellukset.

Hanke

- DEMO-verkoston kanssa yhteishanke vyöhykemallien kehittämisestä ja vyöhyketarkastelujen toteuttamisesta valituilla seuduilla. Sitra-yhteistyötä valmistellaan.

Kokous 30.9.2010

Seudullisten prosessien kehittäminen, erityisesti sitoutuminen suunnitelmien toteutukseen. Vuorovaikutus – luottamus – sitoutuminen.

- Teemaryhmän jäsenseudut laativat kuvauksia prosessien ongelmakohtista ja ristiriitatilanteista (syksy 2010). Myöhemmin kuvauksia voidaan täydentää kuntapäätäjien kuvauksilla. → Analyysi sitoutumisen edellytyksistä.
- Teemaryhmä toteuttaa selvityksen vuorovaikutuksen kehittämisen tarpeista strategisessa suunnittelussa, erityisesti elinkeinoelämän näkökulmasta (kevät 2011). → Hyvän vuorovaikutuskäytännön mallintaminen, seudulliset sovellukset; elinkeinoelämän ja julkisen sektorin suunnittelutoiminnan vuoropuhelun kehittäminen.

Hanke

- Elinkeinoelämän rooli seudullisessa MAL-suunnittelussa, vuorovaikutuksen kehittäminen. Laaditaan haastatteluihin (3-4 seudulta) pohjautuva selvitys nykytilanteesta ja kehittämisen tarpeista. Verkoston resursseilla, mahdollinen laajennettu hanke erillisresurssien tukemana.

Kokoukset 27.8.2010 ja 15.11.2010.

Seutujen kuvaukset - yhteenveto

Teemaryhmän kokouksen 27.8.2010 keskustelua: Tilanne seudullisten MAL-prosessien, vuorovaikutuksen ja vaikutusten arvioinnin osalta on kompleksinen. Seudulliset suunnitelmat eivät ole oikeusvaikutteisia kaavoja, vaan strategisia työkaluja. Niiden tarkoitus on ohjata seudullista kehitystä, mutta ohjausvaikutusta ei saavuteta, elleivät osapuolet sitoudu yhteisissä suunnitelmissa ja strategioissa asetettuihin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Voidaanko osapuolilta edellyttää tai odottaa sitoutumista suunnitelmiin ja strategioihin, jos niiden sisältöihin ja toteutustapoihin ei ole ollut hyviä vaikuttamisen tilanteita?

”Kartoitetaan kuntien yhteisten suunnitteluprosessien ongelmakohtia, pullonkauloiksi tai konflikteiksi muodostuneita vaiheita ja kysymyksiä.”

Mistä prosessista on kyse? Missä vaiheessa se on?

Keskeiset osapuolet?

Missä kohtaa prosessia ongelma on ilmennyt, miksi?

Miten siitä on edetty, miten asia on ratkennut?

Jos ratkaisematta, millaisia etenemisen vaihtoehtoja on olemassa?

Miten sitoutumisen ongelma ilmenee tapauksessa?

à Yksittäisiä tapauksia

à Henkilökohtaisia kuvauksia

”Tuotos: Kartoitus kuntayhteistyönä toteutettujen MAL-prosessien pullonkauloista.”

”Yhteenveto sitoutumisen näkökulmasta.”

Seutu	Case	Vaihe
Tampere	yleiskuvaus	yleinen
Kotka-Hamina	sote-yhteistyö: lähi-, seutu- ja aluepalvelut	lähihistoriasta nykypäivään
P-saari	seudullinen MAL	käynnistys
Vaasa	logistiikkahanke Vaasa-Mustasaari	selvitykset ja ohjauksen organisointi
Pori	rakennemalli	valmistumassa

Seutu	Pullonkaula	Potentiaali, vahvuus	Sitoutumisen kriittinen paikka
Tampere	rakennesuunnitelman toteuttaminen (aktualisoitumassa)	olemassa olevan hallintoinfran hyödyntäminen	testataan rasu:n toteutuksessa
Kotka-Hamina	kunnat, kuntarakenneneuvottelut	siirtyminen kuntarakennekiistosta sisältöihin	kuntien väliset suhteet
P-saari	yhteistyön puute, kaupan sijainti, Kokkola-tarkastelun olemattomuus	kunnat-maakunta- <i>kauppakamari</i> . Uutena avauksena Kokkola	tahtotila uuden MAL-yhteistyön käynnistämiseen, vuorovaikutteisuus
Vaasa	Kompleksisuus (monitasosuunnittelu yhdessä hankkeessa)	organisatoriset edellytykset kompleksisuuden hallinnalle	siirtymä viranhaltijatyöstä luott.hlötoimintaan
Pori	kaavahierarkia maakunta-kunnat	kuntien tahtotila	maakunta-kunnat

Seutu	Pullonkaulan avaaminen?
Tampere	Toistaiseksi edennyt hyvin, jatkossa säännölliset ja kattavat vuoropuhelut kuntien päätöksentekijöiden kanssa. Keskeiset poliitikot olleet vaikuttamassa rasuun, mutta miten saada peruspoliitikot seutuasioiden taakse?
Kotka-Hamina	Tietopohjaa yhteistyölle.
P-saari	Kokkola-avaus à uusi priorisointi, vanhoja kiistakohteita 2-koriin. Liikenneverkkosuunnitelman kehittyminen kehityskäytävätarkasteluksi. Mahdollisuus vuorovaikutuksen uudelle rakentamiselle à sitoutuminen
Vaasa	Hanke, jossa monet hallintotasot "läsnä" à osallistuminen seudullisiin työryhmiin?
Pori	Roolien selkeyttäminen seudun (rama) ja maakunnan (maakuntakaava) välillä. Mitä seutu voisi tehdä jouhevasti ilman päällekkäisyyttä/rinnakkaisuutta maakunnan kanssa, eli mitä raman jälkeen?

Tampere	
kuinka pitkälle hyvä hallinnon infra vie?	Hallinnon infra: asioiden jäsentynyt käsittelyt seutuelimissä
	Vuorovaikutuksen puutteet, erityisesti tiedon välittyminen kuntien henkilöstölle ja poliitikoille → seudullisten linjausten ja paikallisten prioriteettien ristiriita
	Poliittinen kulttuuri: virkamiehet keskuskaupungissa, poliitikot kehyskunnissa
	Epäonnistumisten muisto, erityisesti kaupallisten palvelujen käsittelyn puute rakennesuunnitelmatyössä
	moni MAL-asia kasautumassa toteutus- ja seurantavaiheeseen → onko riittävää sitoutumista, tahtoa

Kotka-Hamina	
Sisältöjen kääntyminen kuntarakennekysymykseksi	Palvelurakenne – kuntarakenne: yhteistyö kariutunut neuvotteluihin kuntarakenteesta; vaihtuvat avaukset *)
	Poliitikot – paikallinen valta, paikallinen identiteetti
	Kaupunkiseutusunnittelu aiempaa näkyvämpää; käsittelyssä mm. yritysalueet. Yhteinen str. yk 2012à Mitä ennen sitä?
	Selvityksiä tehty, luovat tietopohjaa yhteistyölle
	Kotkan ja Haminan satamien yhdistyminen à tehostuvaan yhteistyöhön onnistuneiden esimerkkien kautta?

*) Vrt. Tampereen kaupunkiseutu, jossa Treen pormestarin ilmoitus laittaa kuntaliitosasia sivuun antoi tilaa yhteistyölle. Vrt. myös Oulun seutu, jossa liitospäätös tehty. Ennen sitä seudullisten asioiden käsittelyssä tulppia.

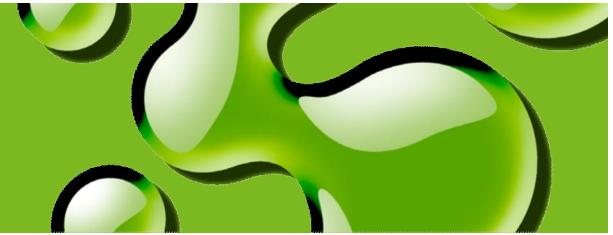

Pietarsaari	
uudenlaisen yhteistyömuodon rakentaminen ja kohdistaminen	Kokkolan kuntaliitoksen tuoma paine Pietarsaaren seudulle.
	Edunvalvonta seudullisen yhteistyön perinteenä.
	Maankäytön yhteistyössä maakuntaliitto-vetoinen tausta à tarve uudelle vaiheelle (rakennemalli/kehityskäytävä)
	Liikenneverkkosuunnitelma Kokkola-Pietarsaari-Kaustinen à toimii alustana P-saari-Kokkola – kehityskäytävätyölle = liik.verkkosuunnitelma realisoitumassa uutena MAL-yhteistyönä
	Kehityskäytävätyö ja elinkeinoelämän aktiivinen MAL-osallistuminen siirtää aiempia pullonkaulaprosesseja (mm. kiista kaupan sijainnista) 2-koriin ja tuo uusia prioriteetteja.

Vaasa	
hankkeen hallinta	Logistiikkakeskittymän ohjauksen organisointi edennyt sujuvasti.
	Kuntien (Vaasa, Mustasaari) omat kaavoitustyö etenee, ei yhteistä kaavoitusta.
	Kompleksisuus, hierarkkisuus: yhdessä hankkeessa sisällä eri tasojen (kunta, mk, valtio) suunnitelmien samanaikaisuutta.
	Yhteistyön siirtyminen viranhaltijavetoisesta poliittikovetoiseen à sitoutuminen?

Pori	
määrittelyvalta	Konflikti: maakunta – kaupungit maakuntakaava – kaupunkiseutuslma, rama
	Sitoutumisen ongelma: kaupungit suhteessa maakuntakaavaan ja maakunta suhteessa ramaan.
	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; background-color: #800040; color: white; padding: 10px 20px; text-align: center;">kunnat, rama</div> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; background-color: #800040; color: white; padding: 10px 20px; text-align: center;">maakunta</div> </div>
	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;">Yhteinen tahtotila</div> <div style="text-align: center;">oma näkemys</div> </div>

Lahti	
Hml	

Huomioita pullonkauloista:

- Kunta-kunta, kunta-maakunta, viranhaltijat-poliitikot, suunnitelma-toteutus
- Ei mainintoja kansalaisvaikuttamisesta pullonkaulana.
- Ei mainintoja seudullisen suunnittelun vaikutuksesta kuntakaavoissa, tai seutusuunnitelman ja kuntakaavan keskinäisistä asemista (pullonkaulana).

Special case Lahti:

- Suunnittelun ja toteutuksen seudullisuus kuntaliitosneuvottelujen jälkeen: yhteistyön tahtotila, toiminta pienempinä kuntien ryhmittyminä...?
- Vrt. tähänastinen toiminta, jossa toimialakohtaista yhteistyötä erillisin yhteistyösopimuksin.

Toimenpide-ehdotukset

Yhteenvetotaulukko kuntien asiantuntijoiden kannanotoista: 13.3.2007

	2.11 Selvitys yhteistyö ja selvityspätkä	2.12 Rakennemalliyhteistyö	2.13 Maakuntaa laajempi suunnittely yhteistyö	2.21 Kuntien osallistumissuunnitelma	2.31 MRL 46 § yleiskaava	2.32 Yhdessä laadittava yleiskaava	2.41 Seudullinen asunonstrategia	2.42 Asunto- ja viranomaisyhteistyö	2.43 Vuokratotalyhtiöiden yhteistyö	2.44 Erityisasumisen yhteistyö	2.51 Seudullinen liikennejärjestelmäsuunnittelu	2.52 Seudullinen joukko-liikennesuunnittelu	2.61 Seudullinen sektori-suunnittelu	2.62 Seudullinen palvelustrategia	2.63 Osaamisen maankäyttöstrategia	2.71 Yhteistyö yhdessä halutuissa hankkeissa	2.72 Yhteistyö laajalaatuisissa hankkeissa	2.73 Yhteistyö vaikeasti sijoitettavissa hankkeissa
Artjärvi	+	+	+		-	-		+	(+)	(+)	+	+	(+)	-		+	+	+
Asikkala	+	+	-	+	-	+	+	+	(+)	(+)	+	+	+	-		+	+	+
Hartola	+	+	-	+	-	+		+	+	+	+	+	+	-		+	+	+
Heinola	+	+	+	+	-	+	+	(+)	(+)	+	+	+	+	-	+	+	+	+
Hollola	+	+	+	+	-	+	+	+	(+)	(+) ⁵¹	+	+	+	+	+	+	+	+
Hämeenkoski	+	+	+	+	-	-		+			+	+	+	-		+	+	+
Kärkölä	+	+	+	+	-	+		+			+	+	+	+		+	+	+
Lahti	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Nastola	+	+	+	+	-	+	+	+	(+)	(+) ⁵¹	+	+	+	+	+	+	+	+
Orimattila	+	+	+	+	-	+	+	+	-	-	+	+	+	-	-	(+)	+	+
Padasjoki	+	+	+	+	-	+		+			+	+	+			+	+	+
Sysmä	+	-	-	+	-	+			+		+	+	+			+	+	+

- + Ehdotus on kannatettava, kunta todennäköisesti mukana
 (+) Ehdotus on kannatettava, kunnan mukanaolo on vielä epävarmaa
 - Kunta ei ole todennäköisesti mukana, hanke ei ole perusteltu tai ajankohtainen
 (tyhjä) Ei mielipidettä

Koordinointi: Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä
Satakunnankatu 18 A, 33210 Tampere
http://www.tampereenseutu.fi/koko_ja_mal/mal-verkosto/
<http://www.tem.fi/koko/mal>

Projektipäällikkö Kimmo Kurunmäki
kimmo.kurunmaki@tampereenseutu.fi
p. 040 579 3396

Suunnittelija Marja Uusivuori
marja.uusivuori@tampereenseutu.fi
p. 040 195 2852

Elinkeinoelämän vuorovaikutus seudullisessa suunnittelussa -selvityshanke:
jani.hanhijarvi@tampereenseutu.fi, p. 040 3525380

TEM/verkostokummi: Olli T. Alho, olli.alho@tem.fi